

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznika. — Inzerati: do 30 pett 4 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inzerati pett vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravištvu: Knaževa ulica št. 5, prilijaja. — Telefon št. 304.

Vredništvo: Knaževa ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

— Poština plačana v gotovini.

Glejmo, da se ne uračunamo!

Politične stranke naše države se pripravljajo na volilno borbo in mobilizirajo svoje agitatorične sile, da jih v pravem trenutku pred volitvami razpošljejo med narod. Danes še ne poznamo vseh gesel in volilnih parol, ki se bodo v najkrajšem času razletele po jugoslovenski zemlji in obdelavale tako inteligenta kakor delavca in seljaka, da mu v notranjosti utrdijo primerno politično stališče. Stranke šele sklicujejo velike zbornice, da se enkrat razčistijo svoje programe in objavijo svoje politične ideale.

V takem položaju se nahajamo tudi v Sloveniji, samo s to izjemo, da tu že lahko slutimo približne obrise programov, s katerimi bodo nastopile naše volilne politične stranke. Nobena pokrajina države, kakor Slovenija, ni pa vezana samo na programe, temveč tudi na politične račune, ki bodo morali v končni inštanca odločiti stališče volilcev napram domačim strankam in tako napram nadaljni usodi Slovenije. Mislimo namreč, da v predstojeh volilni borbi ne zadostuje samo analiza strankarskih programov, marveč da moramo svoje politično mišljenje izpolniti z nadse usodnim in zgodovinsko važnim političnim računom! Slovenski glasovalci, ki stopijo 8. februarja na volišče, bodo hoteli zmagati svojih kandidatov v Sloveniji, vendar to ne zadostuje, ako ti kandidati obenem ne podajo slovenskemu človeku, delavcu, obrtniku, seljaku, uradniku, inteligentu, trgovcu in industriji garancije, da bodo po volitvah tudi vstopili v tisto večinsko kombinacijo, ki bo za dolgo dobo tet odločala o celokupni usodi države in s tem tudi o blagostanju naših domačih slovenskih pokraju.

Kaj pomaga najpopolnejši program, če za njegovo uresničitev niso podane niti najmanjše garancije po volitvah 8. februarja. Stranke, ki odpošljejo v centralni parlament po enega ali dva poslance, ne bodo zraven, kjer se bo odločala usoda države, kjer se bodo na primer seštevale postavke državnih proračunov in usmerjali naši gospodarski in kulturni razvoji. Ti poslanci bodo obsojeni na platonične izjave. Ista usoda pa bo doletela tudi večje stranke, zlasti tiste stranke, kojih program in usoda je odvisna od stališča kooperacije, zadržanja in delovanja Stjepana Radića. Po dosedanjih, vsekakor dovolj številnih izkušnjah je jasno, da predstavljajo vse koalicije in kooperacije s Stjepanom Radićem malo politično verjetnost, da bi mogle zavladati v Jugoslaviji ali pa dobiti pri predstojeh volitvah nacionalno večino. Zato bo morala n. pr. Slovenska ljudska stranka slovenskemu prebivalstvu poleg upravičenosti svojega programa dokazati tudi to, da ji je v zvezi s Stjepanom Radićem zagotovljena zmagava v Jugoslaviji in definitivno ustvarjenje federalističnega ali avtonomističnega principa. Mislimo pa, da ni resnega slovenskega inteligenta, ki bi veroval taki kombinaciji s Stjepanom Radićem. Zato je gotovo, da bo Slovenija, da bodo nje gospodarski krogi, uradništvo, obrtništvo, seljaštvo in celo delavstvo pred volitvami prav dobro premislili, komu oddajo glasove. Ali tistim, ki propovedujejo ustvarljive principe notranje ureditve ter sploh zdrave in pozitivne interese notranjega blagostanja in napredka, ali pa tistim, ki zagovarjajo povsem neresne, nemogoče kombinacije s Stjepanom Radićem.

Slovenija predstavlja preveč zaokrožen sistem zahtev želji, interesov in potreb, tako od strani dobrega uradništva in seljaštva, kakor delavstva, industrije in trgovine, da bi hotela razpršiti svoje glasove in jih oddati za kombinacije s Stjepanom Radićem. Mi ne moremo računati na celokupno oblast v Beogradu, pač pa na gotove dele in čim večje bo zastopstvo in navdušenje Slovenije za nacionalno politiko in za predstojeh nacionalno večino, tem večja bo zaščita naših krajev v Beogradu, v parlamentu in od strani države. Slovenije spas ni v izolaciji od Hrvatov in Srbov, ni v fantastični in opasni špekulaciji z Radićem in s feda-

Volilna borba.

Nekateri nosilci list. — Nemci in Madžari postavijo samostojne kandidate. — Nemci so pripravljani podpirati dr. Korošca na Štajerskem.

— Beograd, 21. nov. (Izv.) Volilna borba, ki so jo pričeli voditelji političnih strank najprej v Beogradu s političnimi govori in s pogajanjimi za skupen volilni sporazum tako vladnih kakor tudi opozicijskih skupin, se polagoma prenaša na posamezne pokrajine. Večina voditeljev je že odpotovala iz Beograda v svoja volilna okrožja. Prihodnji teden se razvije že živahna agitacija, prirejali se bodo sestanki zaupnikov in prvi politični shodi. Še vedno najvažnejše vprašanje v sedanjih fazah volilne lorbe je postavitev kandidatnih list ozir. nominiranje posameznih kandidatov. Pri nekaterih skupinah je zelo pretežno vprašanje določitve nosilca liste. S tem imajo vse stranke mnogo težkoč. Definitivno so že določeni nekateri nosilci list, tako n. pr.: Nikola Pašić v Beogradu, Banjaluki, sremski Mitrovici in v moravskem okraju, Fin. minister dr. Milan S tojadinović je na podlagi sklepa okrožne konference radikalne stranke v Pančevu določen za nosilca liste v volilnem okraju Pančev-Bela crkva. Ljuba Davidović nastopi kot nosilec liste svoje stranke v Črnigori, kamor je snoči odpotoval. V Južnem Banatu bo nosilec demokratske liste Ljuba Mihajlovič, bivši poslanik v Washingtonu in znani posredovalec med Radićem in Ljubo Davidovićem. V severnem Banatu je nosilec demokratske liste dr. Slavko Sečurov. Zanimivo je dejstvo, da Ljuba Davidović več ne kandidira v Beogradu proti Nikoli Pašiću, marveč bo tu nosilec demokratske liste dr. Ivan Ribar, bivši predsednik ustavotvorne skupščine, odnosno Milan Groč, državni podtajnik v ministristvu zun. del. Zunanji minister dr. Ninčić kandidira v svojem prvotnem volilnem okraju, Velikem Bečkereku. Tu še ni prišlo do sporazuma med radikali in samostojnimi demokrati, katerih števil je precejšnje. Zunanji minister dr. Ninčić odputuje prihodnji teden v Vel. Bečkerek, kjer priredi prve sestanke z zaupniki radikalne stranke. Bivši fin. minister demokrat

dr. Kosta Kumanudi je nosilec liste v svojem rojstnem kraju. Za sedanjio volilno borbo je dalje zelo značilen nastop narodnih manjšin v naši kraljevini. Prvi so postavili svoje kandidate Madžari. V Vojvodini obstoječa madžarska stranka je sklenila postaviti v treh volilnih okrajih svoje samostojne kandidate in sicer: 1.) v subotškem okraju advokata dr. Varandija iz Vel. Bečkereka; 2.) v sornborskem okraju advokata dr. Deaka iz Sombora in 3.) v novosadskem volilnem okraju advokata dr. Rudolfa Sleszaka iz Novega Sada.

Glavni odbor nemške stranke za kraljevino SHS je priredil večerji sestanek v Zemunu. Dr. Kraft je poročal o političnem položaju in o razmerju nemške stranke do opozicije odnosno do nacionalnega bloka. Naglašal je, da so bile sedanje opozicijske stranke Nemcem nekonjene in da so vpoštevale politične, kulturne in gospodarske težnje nemške narodne manjšine. Zato je dr. Kraft priporočil pri volitvah previdno taktiko in nasvetoval, da Nemci povsod podpirajo njeni priljazne stranke. Po sestanku je bil izdan komunik, ki kratko veli, da nemška stranka postavi samostojne kandidate v vseh onih krajih, kjer so kompaktni nemški volilci. Za 7. decembra je določena konferenca zaupnikov, ki določijo nemške kandidate. Nemška stranka je prepričana o svojem uspehu pri volitvah. Povsod priporoča glavni odbor nemških volilcem, da, če to zahtevajo lokalne razmere, stopijo v sporazum s strankami opozicijskega bloka. Kakor zatrjujejo nekateri beogradski krogi, skuša dr. Korošec doseči na Štajerskem podporo nemških volilcev. Zato je tudi kot pravečni minister iz povsem strankarske taktike podpiral Nemce na Šolskem polju. Ko vlada reši gotove državne posle, nameravajo ministri predsednik Pašić in ostali ministri odpotovati v gotove volilne kraje, kjer prirede več volilnih shodov. Pašić najbrže odputuje v Banjaluko.

Pred spremembami volilne vlade

— Beograd, 21. novembra. (Izv.) Ob 12. O spremembah v sedanjih volilnih vladah se že dolgo časa širijo nazarlične vesti, opozicijski tisk je s prozornimi nameni razširjal gotove kombinacije ter navajal celo imena raznih ministrskih kandidatov. Vladini krogi so zatrjevali, da so te vesti še prezgodnje, bistva pa niso zanikali. Na večeršnjem sestanku so sklenili ministrski predsednik Pašić, Marko Trifković in dr. Ninčić, da se naj v najkrajšem času izvedejo gotove spremembe vlade. Danes od 11. do opoldne je bil ministrski predsednik Nikola Pašić pri kralju v avdienci. Vladini krogi zatrjujejo, da ni izključena možnost delne izpolnitve vlade in je tudi mogoče, da kralj še danes podpiše ukaz o imenovanju ministrov. Po avdienci se je ministrski predsednik vrnil v svoj kabinet. Zastopnikom tiska ni podal nobene izjave.

Državni odbor za narodno obrambo.

— Beograd, 21. novembra. (Izv.) Pod predsedstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra je bila večeraj od 17. do 19. seja državnega odbora za narodno obrambo. Prisotni so bili vsi člani teza odbora: ministrski predsednik Nikola Pašić, zunanji minister dr. Ninčić, vojni minister general Dušan Triunović, notranji minister Boža Maksimović in prometni minister Anđra Stanić. Kot zapisnikar se je funkcionalni odborov tajnik general Kalafatović. O podrobnostih se je razpravljalo ni ničesar znanega. Naglašajo le, da je odbor razmotrival razna tekoča vprašanja, ki se nanašajo na organizacijo naše armade in o bodočem proračunu, pač pa v krepkem naslonu na predstojeh nacionalno večino. Politika ni zgolj stvar ideje in programa, temveč tudi proketo resna zadeva trdega, spretnega, političnega računa. Zatorej glejmo, da se ne vračunamo!

je po vsem svetu že zdavna rešeno in cesar rešitev daje že zdrav razum sam! Da je z razpustom narodne skupščine konec imunitete narodnih poslancev, je jasno in če so pri nas to vprašanje sprožili gotovi interesirani krogi, je to samo dokaz, da se boje odgovornosti za svoje politično delovanje kar pomenja toliko, da sami priznavajo, da je njih delovanje pogubno in stotinsko!

Program nove avstrijske vlade.

— Dunaj, 21. novembra (Izv.) Večeraj ob 11.10 se je sestala narodna skupščina, da potrdi od glavnega parlamentarnega odbora predlagano izvolitev dr. Ramekovega kabineta. Odborov poročevalec je čital ministrsko listo. Ko je začel čitati ime vojnega ministra Vaugoina, so socialni demokrati zagnali velikanski trušč, vzklikajoč: Sramota, fu! Krščanski socialisti so začeli ploskati. Socialist Seitz je vzkliknil: »Vaugoin je in bo težko breme za vlado!« Socialist Sever: »Vladi bo to zelo neprijetno!« Predlog o izvolitvi nove vlade je bil sprejet na to v pomenskem glasovanju. Vladine stranke so oddale bele, socialisti rdeče liste. Za vlado je glasovalo 91 proti 60 glasovom. S tem je bila vlada izvoljena. Takoj nato je bila seja prekinjena. Novozvoljeni kabinet je odšel k predsedniku republike ter tam prisegel.

Ob 14.40 je bila seja ponovno odprta. Zvezni kancelar dr. Ramek je nato v imenu vlade podal kratko deklaracijo o delovnem programu. Z ozirom na posebne politične težkoče prosi vlada, da jej izkazuje zbornica popolno zaupanje in da ž njo solidarno deluje. Glavni temelji politike sedanje vlade ostajajo isti kakor prej. V duhu Zenevskega protokola bo vlada skušala izvesti sanacijo Avstrije. Dosedanja sanacijska politika je Avstrijo obvarovala pred popolnim padom na finančnem in gospodarskem polju. Ta politika je edino mogoča in jo bo nova vlada izvajala z najstrožo doslednostjo. Vlada bo stremela za stabilizacijo avstrijske valute, skušala bo ohraniti ravnotežje v državnem proračunu, uvedel enoten finančni sistem na podlagi največje štedljivosti. Glede ustavne reforme naglašajo deklaracija, da je treba razjasniti vprašanje pristojnosti med zveznimi oblastmi in deželami. Sledila je nato kratka debata, v kateri so socialni demokrati izjavili, da podpirajo vlado, če izvaja pravilne socialne reforme.

NASTAS PETROVIČ KANDIDAT HRSS.

— Zagreb, 21. novembra. (Izv.) Potrjuje se prvotne vesti, da namerava HRSS kandidirati Petroviča na svoji listi. Petrovič bo nastavljen za poslanskega kandidata v volilnem okraju Krapina ali pa Sv. Ivan Zelina. Iz Beograda prihajajo poročila, da sklenejo Davidovičevci v moravskem okraju z Nastasom Petrovićem poseben volilni kompromis ter mu hočejo omogočiti mandat v tem okraju, kjer mu je nasprotnik sam Nikola Pašić.

NEMCI IN MADŽARI ZA RADIĆA.

— Zagreb, 21. novembra. (Izv.) Po poročilih iz Novega Sada je gotovo, da se nemška in madžarska stranka zelo hojite Radićeve agitacije v Vojvodini. HRSS postavi tu povsod svoje kandidate. Radić bo po zatrdilih poznavalcev razmer pritegnil k sebi zelo veliko število madžarskih in nemških volilcev, zlasti v Somboru in Subotici.

Velika železniška nesreča na Neretvi.

Železniški most porušen. — Več topov padlo v vodo. — Beograd, 21. nov. (Izv.) Današnji jutranji listi priobčujejo iz Sarajeva kratka privatna poročila o veliki železniški nesreči, ki se je zgodila med postajama Prenj-Jablanica na sarajevsko-mostarski progi. Tovorni vlak št. 9151 je vozil iz Sarajeva na zadnjih treh vagonih naložene težke topove. Prispel je na most čez Neretvo. Lokomotiva in nekaj tovornih vozov je srečno pasiralo most, ko se je zašlo strahovito lomljenje in pokanje. Zrušil se je most in v reko Neretvo je padlo več zadnjih vozov. Po sedanjih poročilih človeških žrtve ni bilo. Materjalna škoda je velikanska. Kakor poroča današnje »Vreme« se je nesreča pripetila večeraj ob 15. popoldne. Tovorni vlak je vozil čez most Neretve, ko se je začelo močno lomljenje. Na zadnjih treh vagonih so bili naloženi težki topovi, toda zelo nepravilno in nerodno. Ko lokomotiva preide most, se takoj pričela hud ovinek na desno. To je povzročilo, da so se cevi težkih topov na zadnjih vagonih, ki so bili še na mostu, naglasi in strah in se pri tem zadrželi od železniške ograje. Močni sunek topov ob ograjo je povzročil,

da se je začel most rušiti in vsi trlje vagoni so na to padli v vodo. Tovorni železniški promet na progi Sarajevo-Mostar je za deset dni ustavljen. Osebnih promet se na tem mestu vzdržuje s prestopanjem potnikov. Uvedena je preiskava. Na mesto nesreče so odposlani pionirji in tehniške čete.

DEMISIJA TURŠKE VLADE.

— Angora, 21. nov. (Izv.) Radi nezaprnic, izrečene od narodne skupščine, je vlada danes odstopila.

NOV CELJSKI OPAT.

— Celje, 21. nov. Za celjskega opata je imenovan vikar Peter Jurak.

TARZAN

se predvaja od 23. novembra naprej v „KINO IDEAL“

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 7.50. Ljubljanska borza.

LESNI TRG
Hrastovi plohi I. in II. vrste, 3.95 m, 4 m in 5.25 m dolžine, 100/75 mm, frco meja: blago 1450; deske 18 mm, III. vrste, frco Ljubljana: denar 500; hrastovi pragovali, 1.80 dolžine, 24/14, za komad, frco meja: denar 36.50; orehovi bouis la, frco meja: denar 1900, blago 2000; bukova drva 1 m dolžine, na pol suha, frco nakladna postaja, 20 vagonov: denar 25, blago 26, zaključek 25; oglje vilano la, frco meja: denar 119.

ZITNI TRG
Pšenica, domača, frco. Ljubljana, denar 400; pšenica, bačka, par. Ljubljana, blago 440; oves, bački, par. Ljubljana, blago 340; koruza, nova, gar., frco. slav. postaja, denar 175; koruza, umetno sušena, frco. Postojna, trans., blago 275; fižol, ribničani, frco, frco. Ljubljana, denar 440; fižol, ribničani, čiščen, h/n, frco. Postojna, trans., blago 535; fižol, prepeličar, orig., frco. Ljubljana, denar 490; fižol, mandalon, čiščen, h/n, frco. Postojna, trs. 1 vagon, den. 490, bl. 500, zaključki 500; fižol, mandalon, orig., frco. Ljubljana, denar 390; fižol, rjav, orig., frco. Ljubljana, denar 410; laneno seme, frco. Ljubljana, denar 680, blago 735; otrobi, srednje debeli, frco. Ljubljana, blago 235; ajda, domača, črna, frco. Ljubljana, denar 270; ajda, domača, siva, frco. Ljubljana, denar 250.

EFEKTI.
2 1/2% drž. renta za vojno škodo 112—114—114, 7% invest. pos. l. 1921. 65 1/2 Celjska pos. 210—220, Ljubljanska kreditna banka 220—230, Merkantilna banka 125—127, Prva hrv. šted. 915, Nihag 62 1/2, Strojne tov. in liv. 130, Združene papirnice 120, Splič cement Portland 1410—1440, 4 1/2% kom. zad. dež. bke 89, 4 1/2% zast. l. kr. dež. bke 17.

Zagrebska borza.

Dne 21. novembra. Sprejeto ob 13.
Devize: Curih 13.31—13.41, Praga 205.50—208.50, Pariz 363.50—368.50, Newyork 68.375—69.375, London 317.90—320.90, Trst 298—301, Dunaj 0.0965—0.0985.
Valute: dolar 67.50—68.50, lira 297—300.
Efekti: 7% invest. posojilo 1921 65 do 66; 2 1/2% drž. rente za ratnu štetu 114 do 115; Ljubljanska kreditna 217.50—221; Centralna banka 29—30; Hrv. eskomptna banka 107—108; Kreditna banka, Zagreb, 110; Hipotekarna banka 57; Jugobanka 102 do 103; Slavenska banka 92; Eksploatacija 82—85; Drava, d. d. Osijek, 230—240; Sebešana, Osijek, 825—835; Isis d. d. 65—67.50; Gutman 750—760; Slavonija 71—72; Trboveljska 460—485.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 21. nov. Današnja borza: Beograd 7.50, Praga 15.50, Pariz 27.40, London 24.01, Newyork 518.50, Milan 22.52, Berlin 1.235, Dunaj 0.0073.
— Trst, 21. nov. Borza Beograd 33.45—33.50, Praga 68.80—69.20, Pariz 121.10—121.30, Curih 444.50—445, London 106.85, Dunaj 0.0326—0.0338, Newyork 23.45—23.50.
— Dunaj, 20. nov. Devize: Beograd 1028—1032, London 328.900—329.900, Milan 3069—3081, Newyork 70.935—71.185, Curih 13.685—13.735. — Valute: dolar 70.640—70.860, lira 3035—3065, dinar 1022—1028, češka krona 2107—2123.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/1.
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposelja.
Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska

Požar v tržaškem pristanišču.

Trst, 21. nov. Listi objavljajo zelo obširno podrobnost o katastrofalnem požaru v prosti luki. Požar je trajal še večer vse dopoldne. Posebna komisija si je večer ogledala pogorišča. Strokovnjaki ne izključujejo možnosti, da se je v tako veliki množini (100 vagonov) napočeni prenos sam vzgal. To hipotezo potrjuje tudi okolnost, da je ogenj izbruhnil z največjo silovitostjo. Požar na jugoslovenskem parniku »Dunav« je trajal vso noč do jutraj. Na krovu je zgorelo vse, kar ni bilo železnega. Poveljniški most, razni leseni predmeti in rešilni čolni. Komisija je cenila škodo na šest milijonov lir. Na parniku »Dunav« po požaru povzročena škoda znaša 2 milijona lir. Poveljniku parnika »Dunav«, Tjančić, je zgorelo v njegovi kabini 50.000 lir. Požar je uničil 30.000 ton premoga, ki je bil last paroplovnih družb »Lloyd Triestino«, »Cosulich«, »Navigazione libera triestina«.

BOLJŠEVIŠKA VOHUNSKA DRUŽBA V KARPATSKI RUSIJI.

Praga, 21. nov. (Izv.) Po poročilih iz Užgoroda so tamojšnje politične oblasti odkrile dobro organizirano boljševiško vohunsko družbo, ki je zlasti vohunila o vojaških napravah in dislokacijah češkoslovaške armade. Družba je imela tudi poseb-

ne naloge. Tekom prejšnjega so dobili oblasti mnogo pisem in dokumentov, iz katerih je očividno, da so tuči vohunov natočili v danem momentu v karpatski Rusiji pogovori v zrak vznemirše vselej občeta. V to afero so zapleteni tudi govore politične osebnosti. 7 oseb je bilo aretiranih.

BOMBNI ATENTAT NA ANGLEŠKEGA GENERALA.

Kairo, 21. nov. (Izv.) Poveljnik angleške egiptovske armade Leo Stack je noči umrl vesolj dobjenih ran.
London, 21. nov. (Izv.) Reuter javlja iz Kaira 20. t. m.: »Vest o smrti kirurga je vzbudiva in angleških vladnih krogi globoko sožalje. Ni izključeno, da se dogodki v Egiptu razvijajo do zelo resne krize. Min. predsednik Baldwin in ostali ministri skrbno motre dogodke v Egiptu.«

STAVKA TIPOGRAFOV NA SLOVAŠKEM.

Bratislava, 21. novembra. (Izv.) Po vsem Slovaškem je izbruhnila stavka tipografov. Casopisi ne izhajajo.

ODKUP JUŽNE ZELEZNICE.

Dunaj, 21. nov. (Izv.) Zadnje dneve opažajo na borzi velika naročila inozemstva za nakup kuponov Južne železnice. Cena serijski, ki obsega osem komadov, je 24-30.000 K za komad.

Politične vesti.

Odhod zunanjega ministra. Po poročilih iz Beograda odpotuje danes ob 14. popoldne zunanji minister dr. M. Ninčić v Veliki Bečkerek, da se posvetuje z voditelji tamojšnje radikalne organizacije glede svoje kandidature.

Sklicanje finančnega odbora. Predsednik finančnega odbora Milan Nešič je včeraj daljša časa konfiriral s skupščino predsednikom Ljubo Jovanovičem o sklicanju seje finančnega odbora, ki ima vladi odobriti in dovoliti t. j. k. kredite.

»Slovenec« o sebi! Z redko odkritosrčnostjo objavlja današnji »Slovenec« uvodnik, v katerem priznava vse svoje grehe in kjer nam odkriva vse tajnosti svoje dosedanje politične misave. Tu priznava, da je uvedel v našo javno življenje »sovražstvo in osebnopoleniko«, da je v politiki in v klerikalnem časopisu vrgel moralo čez krov, da je spravil v politično arenno »laž kot zlobno premišljeno sredstvo«, da je metal na nasprotnike najhujše psovke, da jih moralno uničil, o političnem nasprotniku na je postavil načelo »lagati ali pretravati in ga sramotiti kakor največje pronglico«. Vse to in še več priznava »Slovenec« in se izgovarja le s tem, da ni mogel na »blato« odgovorjati s »konfeti«. Tudi priznava ta grešnik, da je nekdo hotel dati dober zgled, da pa danes tega v času, ko propoveduje duhovno obnovo, ne more več storiti, ker je položaj preseren in nevarnost ponovnega klerikalnega poloma prevelika! Lep odgovor! Zato je treba nadaljevati borbo v dosedajni maniri. Nič se tako iskreno in globoko (!) ne želi ponaravstvenja našega političnega življenja, oblažitve naših notranjih borb in poštenih metod ter lepih manir v politični polemiki kakor mi. Toda prej morajo nasprotniki odnehati od borbe proti SLS (!). Šele potem lahko zahtevamo od klerikalcev, da se poprimajo kulturnih, političnih metod in poštene javne polemike! Čisto farizejsko: priznavajo vse svoje grehobe in nezamoralnosti, tudi priznavajo, da oznanjajo duhovno obnovo, toda to ne velja za nje, dokler nasprotniki ne opuste borbe proti SLS. SLS je namreč nekaj bolj dragocenega, kakor duhovna obnova in ž njo združeni verski in moralni interesi slovenske katoliške cerkve! Ali ni tako, preč. škof ljubljanski, g. dr. Jeglič?

Albert Thomas v Beogradu. Dne 5. decembra prispe v Beograd predsednik mednarodnega delavskega urada Albert Thomas. Za časa vojne je Albert Thomas predlagal, da se proti centralnim državam postavi glavno fronto pri Soluni, ki je potem odločila svetovno vojno. Thomas gotovo je Jugoslaviji, da se seznanji z gospodarskimi in socijalnimi razmerami v naši kraljevini.

Iz češkoslovaškega parlamenta. Češkoslovaški parlament je te dni pričel razpravo o državnem proračunu. Celotna nemška opozicija je po svojih voditeljih izjavila, da se ne bo udeleževala proračunskih razprav ter je zapustila zbornico. Nemški opoziciji se je pridružil tudi slovaški, pod vodstvom patra Andreja Hínke, stojičja klerikalna stranka, ki je tudi pri razpravi proračuna zamutila zbornico. Pred njenim odhodom je v njenem imenu podal poslanec dr. Buday izjavo, da zapuša njegova stranka zbornico v prepričanju, »da s tem služimo dragemu slovaškemu narodu in domovini.« Ta korak naj bo resen moment za merodajne činitele, da spremene svoje dosedanje politiko na Slovaškem. Kakor je razvidno iz tega, so slovaški klerikalci ponovoma enaki našim. Tu kakor tam odpor proti narodni državi samo zbog tega, ker se ta država ne udnina njihovim težnjam in neče poslušati satranja Pima!

Italija namerno zavajala v razpravi. V simeklem parlamentu se je predsednik Mussolini v svojem dolgem govoru dotaknil tudi težkega problema, o katerem se je pred kratkim razpravljalo v Ženevi. »Vzraščanje protokola in razoroževanja ne moremo biti načeloma na nasprotnem stališču, toda biti moramo zelo previdni in previdni. Oni protokol je podpisala Francija in ž njo deset malih narodov. Anglija ga še ni podpisala. Japonska še ne ve, kaj bi podpisala. Italija si mora premisliti, predno si s podpisom obveže svoje bodočnosti. Za nas govore predvsem praktični razlozi. Glede strovin smo na področnem stališču in kruto nas je zadel ameriška naseljeniška postava. Ni zadosti reči da naj bošemo mirni, ko pa mi ne vemo, kam naj pošiljamo svoje odvise ljudi, ko ne vemo, kaj dobili strovine, nahajamo se v razmerah, ki ne pomenijo miru v resnici svobodnih ljudi, marveč pomenijo mir jetnikov.«

Inocentij v Slav. Narodni!

Prosveta.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani.

V soboto, dne 22. nov. »Beda« premijera. V nedeljo, dne 23. nov.: Gostovanje v Mojstrani.

Ruska glasba.

Ruska glasba je v svetovni glasbi ena izmed prvih. Ker pa ni iz nje zgodovine malo vemo, hočemo tu podati nekaj podatkov o zgodovinskem razvoju ruske glasbe in sicer po poljskem avtorju Adamu Wieniawskemu (Warszawa, »Rzeczpospolita«, št. 301, 302).

Do Katarine II. (druga polovica 18. stoletja) je ruska glasba eksistirala in v dveh formah: narodna (ljudska) glasba in cerkvena ali koralna glasba. V 17. stoletju je dijakon Vasilij Titov konfiriral psalter (imenovan »Psalter Simona Polockega«, zares lep psalter), dalje šesterglasno liturgijo in več cerkvenih splovov ter je obenem z različni drugimi menili cerkveno glasbo rešil dotakratnega kaotičnega stanja. Osemnajsto stoletje prinaša znatno izpremembo. Začenja se poleg narodne in cerkvene muzike razvijati tudi posvetna. Po zvedu carskega dvora pošiljajo magnati sposobne svoje »duže« v inozemstvo ter jih izobražujejo za svoj užitek, a s majhno koristjo za rusko umetnost v odlične glasiste klarinetiste flavtiste in tudi za skladatelje. Poleg teh »krepostnikov« (t. j. sužnjiv v ruskem pomenu te besede) se z glasbo večših bavi tudi plemstvo samo. Nastajajo številne opere — bufa, opere — terca, sonate in renatine, koncerti, koncertna in varijacije, madrigali in pesmi, ali brez sledu narodnega značaja; obratno, to so proizvedli, ki slepo imitirajo italijansko, francosko in nemško glasbeno literaturo tega stoletja. Malo se od tega razločile počete 19. stoletja, tekom katerega se je v samostanih in seminarjih cerkvena glasba vedno silajetno razvijala. (Treba uveljaviti cerkveno glasbo, ker je bil njen vpliv na poznejše pokolenje skladateljev jako znaten.)

Šele leta 1834. je prosvetni pslbi prišel izvestne nečrne izpremembe, in to pod vplivom dveh skladateljev: strokovnega muzika Nikolaja Hínke (Hínke), 1804—1877, in sposobnega diletanta na goslih, adjuanta carja Nikolaja I., ravatelja dvorne kapele, gen. majorja Aleksaja Lvova (1799—1871). Lvov je skomponiral nekliko jako pravilno rapisnih oper, par komedov za gosli itd., ali njeza zaslužen obostvil in tem. Lvov je prvi izvesti harmoniziral starejšo cerkveno splovo, jih z vneto populariziral in izdelal izbrano delo o zanimivi ritmični splovo.

Sprememba dramskega repertarja. Ker se gospa Šestova prehladila, se igra v soboto zvečer ljubzenska zaruba »Zora, dan, noč« za red C meva prve ja-jene komedije »Sestero oseb« izse avtorja.

Sprememba opernega repertarja. Ker je gospa Thierry-Kavčnikova obolela na angini, odnade za danes napovedana opera »Trubadur«. Mesto nje se poje »Rigoletto« za isti red F. Vloga Maedolene poje gđ. Stijigojeva, vloga Sparafucija g. Zathey; zasedba ostalih vlog je ista kakor pri prejšnjih predstavah. Tenorist g. Meštek je že došel in nastopi prvič v nedeljo 23. t. m. pri popoldanski predstavi »Prodana nevesta« v vlogi Janka.

V soboto 22. t. m. se izvaja Dvořakova opera »Rusalka« za red E. Sodejčičeva: Vanečkova, Stijigojeva, Thalerjeva, Ribičeva, Korenčikova itd. Betetto, Jiranek, Mohorič in Perko.

V nedeljo 23. t. m. ob 3. uri popoldne se izvaja priljubljena Smetanova opera »Prodana nevesta«. Sodelujejo: Rozumova, Ropasova, Ribičeva, Smolenska, Mestek kot gosť, Kováč, Zathey, Debevec, Šubelj in Perko. Pese in pantomimo je priredil baletni mojster Trobič, piešajo gđ. Svobodna, Jopečjeva, Moharjeva, baletni zbor in baletni mojster Trobič.

V nedeljo 23. t. m. ob 3. uri popoldne bo družga popoldanska opera predsta-

va tekoče sezoni. Gledališki upravi so došla od več strani pisma, da želijo podelski krogi popoldanski predstav. Da se morejo podelski posetniki popoldanskih predstav v operi ali dramati pravčasno z vlakom vrtni, se bodo ob zimskem času vse popoldanske predstave vršile ob 3. uri popoldne.

Nedelja v Narodnem gledališču. V nedeljo popoldne noč ob 15. uri se pole v eri »Prodana nevesta« z gostom tenoristom Jan Mestekom iz Pizna v vlogi Janka. Ta predstava se vrši kot ljudska predstava pri značilnih cenah. — Zvečer ob 20. ra je v drami velezbavna Nušičeva komedija: »Sumljiva oseba«, ki je izzvala pri premijeri cele salve smeha. Obe predstavi sta izven. V ponedeljek je pa v drami »Poglavka« za red B.

Anton Wildgansova »Beda« na ljubljanskem gled. odru. V soboto 22. nov. se vrši premijera krasne Wildgansove moderne žalogre »Beda«. Drama je jako krasna in pretresljiva, dejanje napeto, tako da bodo imeli vsi posetniki predstave velik užitek. Vstopnice so v predprodaji v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

Slahen uspeh dirigenta Matačić na beogradski operi. Te dni je dirigiral na beogradski operi bivši ljubljanski kapelnik svojim dirigentskim nastopom naravnost triumfalen uspeh. Listi prinašajo izredno Matačić opero Don Pasquale in dosežet s tople kritike o kapelniku Matačiću in mu najavljaljo veliko bodočnost.

Umetnostna razstava. V nedeljo 23. t. m. se otvoril v bivšem Jakopičevem paviljonu umetnostna razstava, ki jo aranžira slikar Matija Jama. Razstave se udeležijo 13 slovenskih umetnikov, starejših in mlajših s 158 deli. Zastopani so: E. Veseli s 23 večoma novjšimi deli, Ivana Kobalica s 5 tihostilji (cvetlice), R. Jakopič z 22 skicami in študijami, M. Jama s 37 deli, Iv. Vavpotič z 10, Fr. Klemenčič z 12, S. Šantel s 6 o. l. slikami, F. Zupan s 14 akvareli, A. Sodnik-Zupanec s 17 o. l. slikami in akvareli, B. Vavpotič s 5 akvareli. Izredni kiparjev razstavlja Iv. Zajc in Fr. Napotnik po eno plastiko, K. Pulečeva pa nastopa prvič v javnosti s 6 deli.

»Nasa domovina«, katero revijo izdaja »Perljani Svaz«, je pravkar izšla. Uredništvo nam piše: Prizadevamo si, da v naši naš mesečnik na višino literarno-znanstvene revije, ki bi pa posvečala največje pažnje proučevanju in opisovanju naše zemlje bodisi z naučnega ali leposlovnega stališča. Objavljali bo dobre geografske, etnografske, arheološke razprave kakor tudi kulturno-historične in informativne članke. Zbavni del bo prinašal vsakovrstno prozo in pesmi. List je jako razširjen v Srbiji in Hrvaški ter ima 5000 izvodov mesečne naklade. Želijo bi večjega odziva naročnikov kakor tudi sotrudnikov iz Slovenije. Po tem bi bil slovenski del bolj in obsežnejši. Letna naročnina znaša 25 Din. Naroča se pri Upravi »N-še domovine«, Ferljani Svaz, Prograd. Dobiva se v vseh večjih knjižarnah.

III. muzikalno predavanje za mladino se vrši v nedeljo 23. t. m. ob 11. dop. v Filharmonični dvorani in nosi naslov: »Glasba Slovencev« (vokalna glasba). Spored izvirna naše priljubljena in agilna pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« pod vodstvom pevovodje g. Zorko Prelovca. Sestavljen je po večini iz zborov in otroških pesmi s spremljevanjem klavirja, ki so se izvajali na združenem javnem večernem koncertu »Ljubljanskega Zvona« s tako lepim, splošno priznanim uspehom. Starše prosimo, da opozore mladino, da poseti to mladinsko predavanje, na katerem imo priliko čuti zborovo petje enega naših najboljših pevskih zborov. Spored je v predprodaji v Matični knjižarni po 2.50 Din.

Izplačevanje pokojnin.

Finančna delegacija objavlja uradno: Po čl. 95. zakona o glavni kontroli se mora vsaka odločba, z katero se prizna in odmeri penzija, predložiti glavni kontroli, ki se sme pritožiti na državni svet, kolikor misli, da je bila država z odločbo materialno oškodovana. V bistvu enako se glasi čl. 156. novega uradniškega zakona v besedilu, kakor ga je dobil ta čl. s čl. 26. zak. o prof. dvanajstih za januar—marec 1924.

Iz teh določb sklepa praksa naših centralnih organov, da je odločba o pravici in količini penzije še le tedaj izvršena, z drugimi besedami, da se z izplačevanjem penzije ne sme pričeti, dokler ni gotovo, da se glavna kontrola ni pritožila in da do tega trenutka sme umirovljenec dobiti k večjemu predujem (akontacija) na penzijo. Za prizadetim ni bilo treba predložiti čakati, so si s predujemim dosejati kolikor mogoče pomagala tudi oblastva v Sloveniji. Finančno ministrstvo pa je, sklicujo se na čl. 131. zakona o državnem računovodstvu z odklikom br. 171.901 ex 1924 (kateri datum?) finančni delegaciji izrecno zabranilo izplačevanje vseh takih akontacij, ako jih ni odobril gosp. finančni minister sam, in zapretilo fin. delegatu in vsem njegovim organom, ki bi se ne ravnali po tej odredbi, da uveljavljaj namaj najstrožjo materialno odgovornost. Z ozirom na to je finančni delegat odredil, da se bodo odslej na novo odmerjeni pokojninski prejemki izplačevali samo, ako je izkazano, da soglašajo glavna kontrola ali da je finančni minister dovolil predujem. Predlog za predujem stavi finančnemu ministrstvu, generalni direkciji državnega računovodstva ono oblastvo, ki je poklicano odmeriti penzijo, to je ali resortno ministrstvo ali pa njegov organ v pokrajini.

Pošteni tatovi.

Pred leti je potovala učiteljica Darinka I. iz Karlova na Reko. Na neki postaji je izgnila ročna torbica, v kateri je bilo deset dolarjev, nekaj denarjev in razne listine. Mesec dni za tem je dobila učiteljica iz Svize vrnjene svoje listine, ki jih je poslala umrovčič sam. Nekega lepega dne je dobila Darinka I. zopet pismo, ki je prispelo iz Chicaga v Ameriki. Pismo, v katerem je bilo deset dolarjev, se je glasilo: »Draga gospođina! Oprostite mi, ker sem Vas s tatvino pripravil v neprijetnem položaju. Jaz sem bil morda v še bolj neprijetnem položaju, iz katerega sem se rešil na ta sicer nelep način. Pošiljam Vam odkodnico, da tako olašam svojo vest, ki me je mučila do danes. Tatvino sem izvršil v silo. Kasneje je poštem tat postal učiteljic še dva dolarja odkodnine.«

V Beogradu je bil prijatelj brezposelnih natarak Dušan Berić, ki je odnesel svojemu tovarišu obelko. Policija je bila v nemali zadregi, ker okradenci ni mogla vrniti ukradene obelke, kajti Berić je imel na sebi samo obelko svojege tovariša. Niti spodnjega perila ni imel. Pri zasliševanju je tat policjskim uradnikom skušal dokazati svojo neobdolžnost in je povdarjal:

»Vi mislite, da sem jaz lopov — ali vsa rate se. Jaz sem pošten kakor ste vi! Sami pravnik trdijo, da sila menja zakon. Pri meni je sličen slučaj. Bila je sila in zamejnjala zakon.« Ni sila menjala zakona, temveč ti pojdeš v luknjo, so mu rekli na policiji. »Če me zaprete, to znači, da se v tej državi gazi zakon. Zatrjujem vam, da sem pretrpel večje muke pri tatvini nego oškodovani. Ali je tako lahko spati izmučen pri prijatelju, ki te je lepo sprjel in vendar ne smeš zaspati. Pa ne samo to! Se hujše je odločiti se k tatvini ter nato pobegeti. Komaj bi bilo, da se me za prestane muke na gradi. Pomislite samo! Jaz bi lahko potegnul nož in zaklal njega ali koga drugega. Mrtvi ne govore in jaz bi ostal pošten človek. Tega nisem storil, kar dočazuje, da sem pošten in prosim, da me zato pustite na svobodite«

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“.

Prepričan je bil, da se je Amerikanec pritožil v sobo le iz namena, da mu ukrade bankovce. Toda pri sebi jih nima. Premetal je truplo in pregledal vse žepne. Še enkrat in še enkrat je preiskal po sobi, po žepih, povsod, a denarja ni bilo nikjer. V njegovo dušo je sedal obup. Kaj jima sedaj preostaja? Zjutraj bo zločin splošno znan in čaka ju le smrt. Dasi je bil telesno močan in dobro razvit, je bil vendar le mal deček, preplašen in prestrašen otrok, ki se mu je hotelo po domu in ki je mislil in čutil kakor šolarček. Ni doumel drugega, kakor preostala navadna dejstva. Ubila sta svojega bližnjega belokožca in to sredi med poldivjimi, surovimi plemeni, katere žela po krvi prvega krvica, ki jim pada v roke. To je smatral za sebi umevno. Tako je bilo pisano v romanih. Za vsako ceno morata dobiti denar. Drugega jima grozi strašna, brezobzirna smrt! Pristopil je ponovno k mrliču, sedaj odločno in junaško. Opica je čepela v kotu in opazovala svojega malega tovariša. Deček je temeljito preiskal in pregledal vse dele obelke, celo v žepih je pobrskal. Utrujen in slab je končno onahnil na postelj in njegove široke in žalostno odprte očnišišo gledale in v kateri ničesar drugega. Kakor košato gleda, na videz visite dve trupli. eno njegovo in drugo Ajaksovo. Kako dolgo je tako ležal in žalostno sanjal, se pozneje ni več spominjal. Iz težkine misli ga je pre-

tudil ropot od spodaj. Planil je pokonci, ugasnil lač, katero je preje prižg., da bi našel denar. n etekel sobo in zaklenil vrata. Nato pa se je obrnil v opici, odločen v svojih sklepkih.

Prejšnji dan je sklenil, da porabi prvo priliko in se vrne k staršem ter jih poprosi odpuščanja, da je odšel v tako nevarne pustolovščine. Sedaj pa je ta sklep spremenil in bil odločen ravno za nasprotno. Povratek je s. d. izključen. Kri slovaška je bila na njegovih rokah. V svojih trudnih nastopih umora ni več pripisoval opici, ampak le sebi. Bolestni strah je tako učinkoval na njegovo čudo, da je videl kri na svojih rokah. Za denar bi morda kupil pravico tistih ostav, sedaj pa ni v denarja in saj more pričakovati od teh divjakov?

Toda kje je vendar njegov denar? Zhiral je mislil, da bi se dobil na čas, ko je imel denar postopajkkrat v rokah. Obrnil se je k opici. »Pojdiva,« je izgovoril v jeziku opic. Ni pomislil, da je obleden v tenko nočno srajko. Sklonil se je preko okna in napeto poslušal. Nekoliko korakov od okna je rastle visoko drevo. Jack je odskočil raz okno in se vrnil k vemu drevesu, se spozil k debli in se tih spuščal k zemlji. Tik za njim opica. Kakih dvesto metrov za mestom se je pričlenjala brezkončnost džungle. Tja je deček usmeril svojo pot. Ničče ju ni opazil, tih sta utatnila v veličanstvo pragozda. Tako je John Clayton, bodoči lord Greystoke, brez sledu izginit, ne da bi kdo vedel, kam. Drugi dan zjutraj je prišel k sobi sluga hoteia in potrkal na vrata. Ker se ni nihče odzval, je po-

trkal glasneje in končno z vso silo butnil v vrata. Ni bilo glasu. Vzel je svoje lastne ključe in hotel odkleniti vrata. Pa ni bilo mogoče. Onazil je, da od znotraj tliči v vratih drug ključ. Tekel je h gospodarju in mu naznanil to sumljivo stvar. Gospod Skopf je hitel navzgor in z vso silo butnil v vrata. Ni bilo odgovora. Sklonil se je, da bi skozi ključavnico pogledal v sobo. Pri tem pa je zaradi svoje telesne obilnosti izgubil ravnotežje in se z roko ujel na tla. Začutil je, da je njegova roka segla na nekaj polzkega, lepečega in vlažnega, kar se je neprijetno prijetno njegovih rok. Vzdignil je roko, raztegnil prste in proti polmraku, ki je ležal na hodniku, opazoval svojo dlan. Zdrnil se je groze in strahu. Obšla ga je kurja polt: na roki je zapazil madež temnordeče krvi.

Planil je pokonci in telebnil v vrata. Gospod Skopf je bil orjak in silno močan. Trhla vrata so se podala in gospod Skopf se je prevrnil v sobo. Pred njim je ležala najtemnejša skrivnost v njegovem življenju. Na tleh, pred njegovimi nogami je ležalo mrtvo truplo tujega, popolnoma neznanega človeka. Njegov tilnik je bil zlomljen in grlo raztrgano, kakor bi nad njim divjala divja zver. Truplo je bilo popolnoma nago, obelka pa razmetana po celi sobi. Starša dama in njen vnuča sta izginita. Okno je bilo odprto. Očividno sta pobegnila skozi okno, kajti vrata so bila od znotraj zaklenjena. Toda, kako je mogel ta deček nesti svojo bolno babico iz prvega nadstropja okno na tla? To je čisto nemogoča stvar. Gospod Skopf je še enkrat skrbno pregledal malo sobo, v kateri se je dovršila skrivnostna žalogra. Pri tem je opazil,

da je postelj odmaknjena od zidu. Zakaj? Pogledal je na postelj, pod njo, dvakrat, trikrat, še večkrat. Vse se mu je zdelo nemogoče, četudi sta oba izginita. Saj je bila dama tako stara in oslabela, da so jo morali po stonjicah v sobo nesti. In sedaj, da bi šla sama ven?

Daljša razgledovanje in ogledovanje po sobi je celo skrivnost le še bolj zamotalo. Obelka stare gospe in njenega vnuka je ostala v sobi. Oditii sta morala ali naga ali pa v nočnih srajcrah. Toda tudi nočna srajca stare gospe je bila v sobi. Gospod Skopf je stresal z glavo in se resno popraskal za ušesi. Da bi stara gospa odšla na nočne sprehode v Adamovi obelki, to je prosto izključeno. Gospod Skopf je bil popolnoma zmeden. Za razčiščenje tega dogodka bi potreboval Sherlock Holmesa. Starša dama je bila tako bolna in slaba, da so jo morali prav od ladje in v sobo nesti. Zvečer sta si dala večerjo primesti v sobo. Od tega časa jih ni nihče več videl. In ob devetih zjutraj leži v sobi mrtvo truplo tujega, popolnoma neznanega človeka. V tem času iz pristanišča na odliha niti ena ladja in železnica je oddaljena od tu celih sto milj. Naselbine belokožcev so daleč, več dni hoda, in mogla sta jih doseči le, ako bi imela s seboj celo spremstvo dobro oboroženih in v vsem preskrbljenih nosačev. Morala sta se pogrezniti v zemljo, zakaj tudi pod oknom ni bilo opaziti nikakih sledov. In v mehki poti bi človeško bitje moralo pustiti sledove. Gospod Skopf je vztrepetal v grozi. Nekaj tajnega in nepojmljivega je ležalo v tej tragediji. Gospod Skopf na to ni mislil rad in bal se je noči. Kakšne stvari se dogode v tej noči?

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1924.

Trije ali en narod?

Vprašanje, ali tvorijo Srbi, Hrvati in Slovenci en jugoslovenski narod ali pa so trije različni narodi, se je obravnavalo v raznih stališčih, ki so bila vedno več ali manj politično barvana. Zanimiv je v tem oziru članek o medsebojnih odnosih srbo-hrvaščine in slovenščine, ki ga je priobčil prof. dr. A. Belić v prvem letniku »Revue des Etudes Slaves«, ki izhaja v Parizu. Iz njega povzamemo odstavke, ki so važni za razumevanje tega vprašanja.

Dr. Aleksander Belić, ki je kakor znano, vseučiliški profesor in strokovnjak na polju slavistike, piše:

Kot je znano, obstaja sedanjí srbsko-hrvatski jezik iz treh narečij: štokavščine, ki je podlaga slovstvenega jezika Srbov in Hrvatov in ki zavzema največji del njih zemlje; čakavščine, ki jo govore na otokih, in dalmatinskem in hrvatskem Primorju in v Istri, in kajkavščine, ki jo govore v Hrvatski severno od Kolpe, in obsega v glavnem tri županije stare civilne Hrvatske (zagrebško, varaždinsko in belovarsko). Lahko imenujemo to narečje hrvatsko kajkavščino, da jo ločimo od slovenščine, ki bi jo lahko označili z imenom slovenske kajkavščine. Ta obsega vsa slovenska narečja.

A. Belić je mnenja, da so se različne med temi tremi narečji že razvile, predno smo Jugoslaveni zasedli Balkanski polotok. Tu šele se je kajkavščina začela razvijati v dve različni smeri in nastala je hrvatska in slovenska kajkavščina.

Slovenska kajkavščina se je radi svoje oddaljenosti od jezikovnih središč štokavščine in čakavščine začela razvijati na čisto poseben način. Ker pa je že nosila v sebi smernice jezikovnega razvoja, enake onim v ostalih narečjih, se ji je pogostoma pripetilo, da se je razvila v iste oblike; toda ravno tako pogosto je seveda tudi hodila svoja pota.

Položaj je danes ta-le: En del Hrvatov govori kajkavsko, drugi čakavsko in tretji štokavsko, med tem ko drugi del štokavskega ozemlja odpade na Srbe in drugi del kajkavskega ozemlja na Slovence. Polni Hrvatje, Slovenci in Srbi se torej nikakor ne krijejo niti s kakim jezikom, niti s kakim narečjem, temveč so izrazi za narodne skupine, ki jezikovno sploh ne obstoje, torej jezikovno netočna imena.

Če torej trdimo, da imajo Hrvatje svoj, Srbi svoj in Slovenci svoj jezik, trdimo nekaj neresničnega, zakaj na ozemlju Jugoslavije imamo tri velika narečja (katera, če hočemo, tudi lahko imenujemo jezike), namreč štokavsko, čakavsko in kajkavsko, toda ta narečja se nikakor ne krijejo iz izrazil srbski in slovenski.

Ti izrazi so samo zgodovinsko ustajena nazivanja bivših zgodovinskih, oz. sedanjih političnih skupin enega jugoslovenskega naroda.

Otvoritev promet na progi Ormož — Ljutomer — Murska Sobota. V nedeljo, dne 23. novembra t. l. se izročí novozgrajena proga Ormož — Ljutomer — Murska Sobota javnemu prometu. Z ozirom na to, da proga še ni na vseh delih popolnoma dovršena, bo vozil začasno med Ormožem in Mursko Soboto samo en par mešanih vlakov po sledečem voznom redu: odhod iz Ormoža 10.50, prihod v Ljutomer 12.06, odhod 12.50, prihod v Mursko Soboto 13.44; odhod iz Murske Sobote ob 16.40, prihod v Ljutomer 18.00, odhod 18.31, prihod v Ormož 19.45. V svrhu dosege ugodnejše zveze proti Mariboru in Ljubljani vozi ta vlak iz Ormoža direktno do Pragerskega; odhod iz Ormoža ob 20.10, prihod v Pragersko ob 21.47. Med Mursko Soboto in Hodošem vozita od 23. t. m. dalje dva para mešanih vlakov dnevno redno (do sedaj trikrat na teden); odhod iz Murske Sobote ob 5.30 in 15.40, prihod v Hodoš ob 7.05 in 17.15; odhod iz Hodoša ob 7.20 in 17.30, prihod v Mursko Soboto ob 8.45 in 18.55. Po dovršitvi vseh del na novi progi, bodo vozili na celi progi Ormož-Hodoš trije pari vlakov.

Iz zapuščine ministra Sršnika. »Balkan« primaša članek, v katerem opozarja, kako se je pod ministrovanjem g. Sušnika pustilo železniške pripravnike brez plače, da so morali mesece in mesece gladovati, predno se jim je izplačala malenkostna — akontacija. »Balkan« poziva vlado, da takoj popravi krivico.

Železniška tarifska konferenca v Ljubljani. Od 21. oktobra do 7. novembra 1924 so se pod predsedstvom načelnika Generalne direktije g. dr. Markovića sestali v Ljubljani načelniki in strokovni referenti komercialne službe državnih železnic v to svrhu, da izvršijo novi pravilnik za prevoz potnikov in blaga (Betriebsreglement), prilagojen za naš domači promet. Rešili so i druga važna tarifska vprašanja v smislu izenačenja železniških tarif v celi kraljevini. Konferenca si je

enoglasno osvojila predložene načrte ter se nadeja, da si jih prisvoje tudi pristojne oblasti, odnosno železniško ministrstvo Saobračaja. S tem se osvobodimo v železniško prometnem pogledu bivšega avstrijsko-madžarskega tarifskega režima.

Predavanje v novinarskem klubu v Beogradu. Novinar g. Stevan Curković bo predaval v nedeljo 23. t. m. v dvorani novinarskega kluba o imuniteti narodnih poslancev, ali obstoji imuniteta po razpustu skupščine.

Italijanske vojne ladje na Reki. Pred par dnevi sta prispeli v reško pristanišče dve italijanski vojni ladji, kateri izkrcajata razno municijo in sicer največjega težkega kalibra za gorsko artiljerijo. Ta municija se prevaja v zaprtih kamionih v vojašnice vzdolž naše meje. Gorske artiljerije je že mnogo pripravljene. Ali je to morda v zvezi s konferenco v Benetkah?

Kaderska leta vstevna v pokojino. Kaderska leta, všteta na podlagi zakona z dne 21. dec. 1875 drž. zak. št. 153, so tudi po novem zakonu o državnih uslužbenih vstevna v pokojino in za pomaknitve na višjo stopnjo osnovne plače. V nekem konkretnem slučaju je državni svet z razsodbo z dne 22. okt. 1924 št. 13.360 razsodil takole: »Državni svet je v svojem četrtem oddelku vzel v razpravo tožbo N. N. proti rešitvi ministrstva prosvete z dne 13. marca 1924, št. 2020, s katero je bil izveščen, da je preveden v prvo skupino služiteljev z osmo stopnjo osnovne plače, in je, ko je proučil tako tožbo, rešitev in ostala akta, kakor tudi ministrov odgovor na tožbo, poslan z dopisom z dne 23. maja 1924, št. 4786, utvotvil, da minister ni uvaževal tožiteljeve zahteve, da se mu morajo računati v smislu člena 241 zakona o uradnih in ostalih državnih uslužbenih, tudi leta, prežita v vojski brez odbitja kaderskega roka. Ugovor, da tožitelj tega ni prijavil komisiji za razvrščanje, ne drži, ker se peta rubrika podatkov za razvrščevanje uradnikov in uslužbencev ministrstva prosvete glasi: »Priznana leta službe za penzijo brez vojaških in dan 1. septembra 1923.« — Z ozirom na to je treba ugotoviti število let in v smislu vojnih predpisov, ki veljajo za tožitelja in na katerega kaže člen 241 v prvem odstavku, in izdati drugo rešitev, imajoč v vidu člen 233. imenovanega zakona. Na podlagi navedenega in na temelju člena 233, zakona o uradnih, kakor tudi člena 25. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, izreka četrti oddelček državnega sveta tole razsodbo: Rešitev ministra prosvete z dne 13. marca 1924, št. 2020 se razveljavlja v kolikor se nanaša na službena leta za določitev stopnje osnovne plače. Predsednik IV. oddelka državnega sveta Miloš Paunović, sekretar G. Ponovič.

Podržavljenje pošit v Sloveniji. V področju ljubljanskega poštnega ravnateljstva je ministrstvo podržavilo 17 pošit in sicer: Bled 1, Brežice, Doljno Lendavo, Kamnik, Ljubljano 7, Ljutomer, Mursko Soboto, Rakek, Rogasko Slatino, Slovenj Gradec, Slovensko Bistrico, Škofjo Loko in Trzin. Kakor se čuje bodo prišle na vrsto še druge pošite po številu delovnih enot.

Kako morajo biti kolokovane vloge in prečišče človekoljubnih in pridobitnih ustanov in zavodov. Generalno ravnateljstvo posrednih davkov je opozorilo, da nekatere državne oblasti navzlic jasnim in natančnim odlokom, po katerih so določene človekoljubne pridobitne ustanove in zavodi glede na točko 5 člena 5 zakona o taksah oproste takšne samo za svoje vloge in prošnje, ne vodijo računa o tem, ampak sprajemajo brez takse tudi mnoge druge spise in izvršujejo druga dela, dase ti spisi in ta dela niso v smislu odloka oproščeni takse in nimajo niti v splošnem niti na taki ali drugi osnovi značaja vlog ali prošni, kakršne smejo biti po točki 1 zakona o taksah oproščene. Ker se pa mora zakon o taksah pravilno in povsod enako razlagati, je podelo generalno ravnateljstvo posrednih davkov naslednji pojasnil: Državne oblasti smejo sprejemati od ustanov in zavodov, ki jih je finančni minister po točki 5 člena 5 zakona o taksah oprostil takšne, samo prošnje in vloge, podvržene taksi iz točki 1 pristojbinske tarife, razen civilnopравниh tožb. Mimo tega se smejo sprejemati brez takse iz točke 2 pristojbinske tarife samo iz priloge k tem prošnjam in vlogam, ki so po svojem bistvu ustavni del prošnje, če to niso listine, ki so podvržene posebnim pristojbini.

Po koliko denarnih pisem v inozemstvo sme oddati kdo na dan na isti naslov. Počeniši s 1. januarjem t. l. se smejo pošiljati vrednostna pisma v nekatere tuje države. Točka 2. te okrožnice pa določa, da se smejo pošiljati samo manjši zneski, največ 500 dinarjev (tj. 34 zlatih frankov). Finančni minister je dovolil ta promet v prvi vrsti zato da prihrani pošiljateljem izgubo časa in pa stroške za nabavo izvoznega dovoljenja. Ze samo to, da je znesek, ki ga sme poslati kdo iz naše države, omejen kaže, da je hotel finančni minister preprečiti vsako špekulacijo z našo valuto. Zato se smeje samo obsebi, da stranke vobče ne smejo oddati več kakor eno denarno pismo na en naslov. Vendar pa smejo na pr. prosvetna društva in zavodi, pa tudi posamični kadar pošiljajo kupnino za naročene knjige, glasbila itd. ali pa domačini sinu ali hčerki,

ki študira v inozemstvu, poslati tudi po dve denarni pismi na dan, denarnim zavodom, neplačnikom itd. pa to ni dovoljeno.

Glas iz občinstva. Pisajo nam: Dobivam iz Srbije pisma in časnike. Na časnikih je moj naslov dobro čitljivo tiskan, vendar se listi dostavljajo kam drugam in sicer na naslov, ki se z mojim naslovom ujema edino s hišno številko. Nekako dosledno pa dobivam liste s tujimi naslovi. Dotični pismoša, — opozorijo na storjeno napako že šestkrat in prigovarjan, naj se nauči cirilice, je to odločno odklonil z besedami: »Srbski pa se ne bom učil, — to ni treba.« — Javnosti bi s to pritožbo ne nadlegoval, ako bi si mogel drugače pomagati. Tako je pač razumljivo, da marsikateri zaman pričakuje kak odgovor iz Srbije. In kaj bi bilo, ako bi nam tam v Srbiji jeli vračati z odklanjanjem latinice?! — Bilo bi pametno, ako bi poštno ravnateljstvo z vso energijo uvedlo pouk cirilice! J. S.

Dinarski dan Jugoslovenske Matice. Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice nam javlja, da so mu bili do 19. tm. vposlani sledeči prispevki, zbrani ob priliki »Dinarskega dne« dne 9. tm.: 1.) Prispevki podružnic v dinarih: Jesenice 1250, Sv. Jurij ob juž. žel. 480, Radeče pri Z'd. mostu 238.50, Kamnik 707, Vransko 572.50, Medvede 678.75, Šoštani 709, Slovenjgradec 1346.25, Brežice 969.50, Šmarje pri Jelšah 447, Ormož 2194.25, Breznica 924.75, Kostanjevica 312.75, Ljutomer 1223, Metlika 1023.75, Zagorje ob Savi 1332, Kočevje 700, Podčetrtek 264, Gornja Radgona 812, Ziri 1600, Škofja Loka 1475, Vojnik 140, Ruše 286, Litija 1336, Bled 1034.25, Kozje 245.25, Loxatec 1768, Trebnje 950, Podnatr 194, Lož-Stari trg 791, Vrhnika 1623, Kranjska gora 791.50, Brdo 218, Sevnica 919, Betunje 275, Dobrova 696.25, 2.) Solška vodstva: St. Jur ob Taboru 275.30, Gomilsko 613, Moste 211.25, St. Jur v Slov. gor. 172, Dobova 571, Stara Cerkev 11, St. Vid pri Grobelnem 34, Grosuplje 412.25, Sv. Križ pri Jesenicah 32.25, Gorje pri Bledu 170, Rače 256, Slovenska Bistrica 707.80, Zalec 212.25, Sv. Lovrenc na Pohorju 360, Velike Poljane 70, Tečani 65, Koroška Bela 184.25, Senčur pri Kranju 222.50, Fram 404, Griže 301.50, St. Vid pri Brdu 232.75, Ribnica 270, Poljane 280.25, Vinca 289, Petrovče 528.10, Lehen 23, St. Rupret 221, Cerklje ob Krki 62.70, Svetovci 57, Buče 51, Cezanjevi 75, Strnišče 136, Cankovo 263.75, Orla vas 227.25, Begunje 186.25, Konjšica 100, Lesce 56.25, Laporje 163.50, Nevlje 45.75, Sv. Križ pri Ljutomeru 80, Doble 32, Fikšinci 33, 3.) Žni uradi: Poljski 25, Muta 10, obdružje 31, Zelimlje 13, Zabcina 562.25, Vurberg 15 Sv. Jedit 50, Sorica 10, Stanza 10, Sv. Martin pri Vurbergu 50, Smilčevci 15, Solčava 21, Sv. Planina 102, 4.) Zupanstva: Dol pri Hrašniku 500, Hotedršica 461.75, 5.) Društva: Narodna čitalnica Vojnik 25, Finančna kontrola Čeršak 203.25, »Orel«-Šoštani 25, »Orel«-Trbovlje 30, »Sokol«-Lasko 482, m'nuritski samostan Ptuj 23, Kolo jugoslovanskih sester Dravograd 460, Kat. izbor. dr. Konjice 270, Društvo rudniških nameščencev Trbovlje 100, »Orel«-Prevalje 120, Kolo jugoslovanskih sester Prevalje 104.75, »Sokol«-Mežica 160, »Sokol«-Menzeče 170, »Orel«-Vače 36, »Sokol«-Prevalje 170, 6.) Zasebniki skupaj 515.75.

Arcačija profesorja Slavica. Na odredbo preiskovalnega sodnika dr. Dittmayerja je bil v Zagrebu aretiran urednik »Hrvatske Slavice« prof. Fran Slavčić in prepeljan v sodne zapore. Proti njemu se vodi preiskava radi prestopka § 92.

Pobiljanje pijančevanja. Ministrstvo notranjih del je z razpisom z dne 9. okt. 1924, J. B. br. 11367 opozorilo vse podrejene oblasti, da je naredba o pobiljanju pijančevanja in omejitvi točenja alkoholnih pijač z dne 13. nov. 1919, objavljena v »U. l. listu« za »Slovenijo« dne 3. dec. 1919, še v veljavi in da se mora strogo po nji postopati. Po § 3 te naredbe zapade vsakdo, kazni, ki se javno zloži v plinam stanje.

Iz carske službe. Premeščen je iz Bohinjske Bistrice v Beograd carnik Dimitrije Volnović.

Privatne trgovske šole. Ministrstvo za trgovino je odredilo pismeno anketno o delovanju in odpravi privatnih trgovskih šol.

Poroče. 30 letnico svoje poroke in obnem poroko svojega sina je slavil na Martinovo nedeljo g. Ignacij Burnik, nadpaznik na Gilincih. Se na mnoga leta!

Za razvoj železnega prometa. V prihodnjih dneh se vrše v ministrstvu industrije in trgovine velike konference delegatov za tujski promet iz cele države in pa zastopnikov prizadetih ministrstev. Dnevni red teh konferenc je: 1. Zakon o delu v trgovinah in delavnicah z ozirom na našo hotelsko industrijo; 2. državna in komunalna politika z ozirom na razvoj hotelske industrije s pomočjo zasebne iniciative; 3. kataster hotelov, dosedanje delo in predlogi za izpopolnitev, 4. zak. o kopalniških odmorih; 5. letošnje olajšave pri vizumih in dosedanja policijska kontrola, predlogi: 6. propaganda, reklama in informacijska služba; 7. letošnje število tujcev, 8. razvoj turizma, zlasti z ozirom na Češkoslovaško, 9. naša prometna politika z ozirom na tujski promet (pokozodoviti), maksiranje potov, razsvetljava vodovodov itd.; 12. mere proti pretiranim cenam; 13. osrednji mednarodni turistiški svet; 14. ustanovitev jugoslov. turiz. kluba.

Akcija za znižanje cen sladkorja. Minister trgovine in industrije dr. Grigorovič je večeraj priredil anketno o akciji za znižanje cen sladkorja. Na anketno so bili povabljeni tudi zastopniki sladkorne industrije. Na konferenci se je predvsem ugotovilo, da je letos sladkorna kampanja izredno ugodna. Prvotno so računali, da se pridela okoli 7600 vagonov sladkorja. Sedaj je že ugotovljeno, da se ga pridela 11.300 vagonov. Za izvoz ostane po pokritju domače potrebe še okoli 6000 vagonov. Na anketi so se razpravljala vprašanja, ki se nanašajo na znižanje cen domačega sladkorja. Zastopniki sladkorne industrije so od ministra zahtevali dovoljvis 50% tarifnega popusta za izvoz sladkorja.

Smrtina kosa. Včeraj popoldne je na Viču umrla ga. Ana Škerl, vdova Novak, znana gostilničarka in obrtnica. Pokojnica je bila na Viču v bližini in daljni okolici dobro poznana. Bila je vrla slovenska žena, marljiva gospodinja in podjetna obrtnica, vseskozi strogo narodnega in naprednega mišljenja. V tem duhu je vzgojila tudi svojo dečo. Njen sin Slavko Novak je napredni občinski odbornik na Viču. Blagi pokojnici bodi ohranjen prijazen smomin.

V smrti radi nesrečne ljubezni. V Boki Kotorski je te dni izvršila samomor 16 letna Ljubica Ljutica. Imela je ljubavno razmerje z nekim mladeničem. Med obema pa je nastal spor ter sta se ločila. Ljubica je to fizično in duševno uničilo in odločila se je k obupnemu koraku. Ljubica je izginila — našli so jo malo zatem obešeno na smokvi... — O drugem tragičnem slučaju poročajo iz nekoga dela v Hercegovini. Devojka Milica G. je imela ljubavno razmerje z nekim 19 letnim mladeničem, dočim je imela ona že 24 let. Njena ljubavna sreča ni trajala dolgo, kajti mladi ljubimec se je svoje izvoljenke kmalu navlečal in jo zapustil. Prevarana devojka je pričela blazneti. Videlo se jo večkrat, kako se razgovarja sama s seboj, prepevala je in vriskala, v naslednjem trenutku pa si je pulila lasje iz glave. Pred dnevi si je v takem živčnem napadu prerežala žile na roki. Kasneje so jo našli seljaki ležati v mlaki krvi na cesti. Vsaka pomoč pa je bila brezuspešna, ker Milica je že izkravrela. Zadnje nje besede so bile: »Kje je oni prokletnik, zemlja naj mu kosti izvrže...!«

Volčovi v Dalmaciji. Zopet so se pojavili blizu raznih sel volčovi, ki ogrožajo seljaške domove. Pridejo tudi v sela sama. Podavili so že mnogo ovac.

Vie! v lom v zagrebško carinarnico. Včeraj je bil izvršen v Zagrebu vrom v prostore carinarnice na južnem kolodvoru. Vlomilci so navrtali blagajno in odnesli 100.000 Din gotovine ter ček, glaseč se na 20.000 Din. O vromu je bila takoj obveščena policija. Vlomilci so na licu mesta pustili razno vromilno orodje, tako vrtni stroj, pile, svedre itd.

Iz Ljubljane.

Udruženje jugoslovenskih novinarjev, sekcija Ljubljana, priredi na dan Narodnega praznika dne 1. decembra zvečer v Unionski dvorani koncert, na katerem sodelujejo odlični slovenski komponisti in nekateri ljubljanski pevski zbori. Občinstvo opozarjamo, da se bodo vstopnice za ta koncert prodajale od ponedeljka dalje v Matični knjižnici na Kongresnem trgu.

Porotno zasedanje v Ljubljani. Zimsko porotno zasedanje ljubljanske porote se odprvi prve dni meseca decembra in bo trajalo precej časa. Določeni je že več zanimivih obravnjav izmed katerih so že končnojavljeno razpisane sledeče. V sredo dne 3. dec. se vrši obravnava proti Mihaleu Lukmanu radi goljufije in nezvestobe; predsed. senata viš. sod. svet. Mladič; v petek dne 5. dec. proti Franu Zupanu radi teške telesne poškodbe, predsed. sen. dr. Kaiser; v soboto 6. dec. pa bo dan tatov. Vrše se kar tri obravnave in sicer proti Ivanu Wukarju, Al. Gradiški in pa Ladislavu Žibertu, ki so obtoženi vsi radi tatvine. Predsed. sen. sod. svet. Antloga. Dalje so za to zasedanje določene še naslednje obravnave za katere pa še niso določeni dnevi. Srebotnik Ant. Stopnikar Luka, uboj in Stanko Trifkovič tud § 197. Kakor vse kaže, to porotno zasedanje ne bo tako krvavo, kot so bila prejšnja.

Petkov trg je bil kljub ostrim zimski živahen in izredno dobro založen posebno z raznimi posnimi jedili. Poleg raznih mlečnih domačih in vpeljanih izdelkov in najrazličnejše ze'lenave in raznega sadja je bilo na trgu tudi jako mnogo rib. Na prodaj so bile izredno lepe ščuke, dalje so se dobili somi, kg. 30 Din, šlamji, klini, platinice in ostriži. Kot posebnost so bili na trgu tudi polži in sicer komad po 1 krono in pa za be po 4 krono. Poleg tega pa je bilo na trgu tudi precej divjačine, kakor zajci, srne in k'junaci. — Cene so bile za ribe in divjačino sicer na videz precej višoke, vendar pa z ozirom na dejstvo, da je to posebnost — primerne.

Porzno razsodišče v Ljubljani. Pred tem sodiščem se je večeraj vršila druga javna razprava pod predsedstvom gosp. dra Božiča.

Izgnubila se je zlata zapustnica na poti od Trnovca do Gosposvetske ceste, na Aleksandrovi cesti ali v kavarni »Emona«. Pošteni najditelj naj odda zapustnico pri upravi »Naroda« proti dobri nagradi.

Darila za siromake. Mesto venca na krsto pokojnemu g. Antonu Luckmannu je daroval g. Fran Derenda, tovarnar, 250 dinarjev za reveže Trnovskega okraja; g. Josip Mayr, em. lekarnar in pesetnik, pa je daroval 200 Din za mestne reveže.

Koncert v kavarni »Evropa« se vrši jutri v soboto. Svira dravska godba. Začetek ob 9. zvečer. Vstop prost. 423/n

Risarska razstava. Kakor običajno bodo ležali dne 23. novembra (t. j. prih. nedeljo) od 9.—11. in v ponedeljek dne 24. tm. dopoldne v risalnici državnih učiteljskih v Ljubljani na ogled vsi letos od gojencev in gojenk izvršeni okraski na risarskih ovitkih.

Klub Primork priredi tudi letos svoje plesne vaje in vabi k udeležbi svoje prijatelje in lanske obiskovalce. Pritjave se sprejema v petek in soboto od 15. do 17. v damski sobi kavarne »Emona«.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V soboto 22. nov. t. l. točno ob polnočnih stopnja vaje v društvu. Odbor.

Pozabljeno je bilo v torek v draml kufalo v parterju pri garobterki na levo. Oseba, ki ga je vzela, je bila opazovana ter se poziva, da ga vrne v garderobi, kjer je bilo vzeto. 426/n

Policijske ovadbe. Včeraj so prispele na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 3. poškodbe tuje lastnine 1, izgreda 1, suma tatvine 1, kaljenja nočnega miru 1, prestopka cestno pol. reda 10, prekoračenja pol. ure 4. Arcačije: 2 radi postopanja. 1 radi pijanosti, 1 radi kaljenja nočnega miru.

Nepreviden deček. Dne 15. t. m. okoli 6. ure je neki deček vrzel po nepravilnosti kamen v izlozbeno okno tvrčke Osva'd Dobele na Sv. Jakoba trgu. Deček je razbil 650 Din vredno šipo. Pomočnik, ki ga je prijel, je deček izjavil, da se piše Breskvar in da stanuje v Mestnem ložu, vendar policija prebrisanca še ni izsledila.

Iz Celja.

Akademija v proslavo medinjenja. V nedeljo, 30. novembra, na predvečer državnega praznika, priredi mestno gledališče s sodelovanjem Sokolskega društva v Celju v proslavo ujedinitanja slavnostno akademijo. Sodeluje orkester Glasbene Matice pod osebnim vodstvom ravnatelja g. Saneina. Na sporedu so še telovadne točke, petje in drugo. Spored bo zelo pester. Vstopnice se bodo tekom drugega tedna dobile v predprodaji pri tvrdki Goričar & Leskovšek.

Pregled in žigosanje steklenic in posod za točenje alkoholičnih pijač in mleka. Merokusni urad je naprosil mestni magistrat za nastopno objavo. Po naredbi ministrstva trgovine in industrije v Beogradu morajo biti pregledane in žigosane od državne kontrole mer vse steklenice in posode, s katerimi se toči v gostilnah, pivnicah, kavarnah in drugih javnih lokalih; prav tako tudi posode za točenje mleka. Ta naredba je postala veljavna s 3. sept. 1924. Določeni rok poteče za pregled in žigosanje »novih steklenic« pri steklarjih in v steklarnah s 3. decembrom 1924, v krčmah itd. (starih steklenic) pa s 3. junijem 1925. Po tem roku se ne bo več sprejemalo omenjenih steklenic in posod za pregled in žigosanje ter postanejo vsled tega neveljavne. Zgoraj omenjena obrtna podjetja morajo svoje steklenice in posode z ozirom na obseg delokroga merokusnega urada v Celju čimprej in to svrhu predložiti.

Mestni muzej. Medvojne razmere so povzročile tudi v celjskem muzeju nered. Glasom sklepa občinskega sveta in muzejskega društva se bo ukrenilo vse, da se primerno popravijo muzejski prostori, kar se bo zgodilo v spomlad. Muzej bo nato zopet izročen svojemu javnemu namenu.

Iz Maribora.

Spremembe pri carinarnici. Carinški uradnik Fran Menclinger iz Sarajeva je bil glasom ukaza ministrstva premeščen v Maribor.

Ljudska univerza. V ponedeljek predava na ljudski univerzi profesor tukajšnje realke dr. Janko Kotnik o Parizu. Predavanje bo spojeno s sklopičnimi slikami.

Zrtev zastrupljenja. V sredo 19. tm. je umrla ga. Marija Dreo, soproga urarja, ki se je zastrupila s plinom. Gre za nesrečen slučaj.

Poskušen samomor. V sredo ob 14. se je skušal obesiti v Krčevini stanujoči poštni poduradnik G. Samomor je hotel izvršiti na podstrešju, na mestu, kjer se je pred enim letom obesila njegova žena. V zadnjem trenutku je moža rešila njegova druga žena, ki je slučajno stopila na podstrešje. Na pomoč je bil nato pozvan poveljnik gasilcev g. Voller, ki je potom umetnega dihanja kandidata smrti zopet oživel. G. je bil nato prepeljan v bolnico.

Volitve župana v Središču pri Ptuj. Dne 17. tm. so se vršile v Središču pri Ptuj volitve župana. Izvoljen je bil ponovno g. Fran Lukačič, odlični narodnjak in naprednjak.

Lepega sulca, težkega okoli 11 kg je ujel kavarar Jurij Pichler iz Ptuja.

Zasačen tihopaec. Na Meljski cesti je stražnik ustavil znanega tihopaeca Josipa Mijaka, na katerega je bila policija že dalje časa pozorna. Mijak, kateremu so postala tla na Hrvatskem prevročila, je premetil svoje delovanje v Maribor ter je bil v telnih stikih z avstr. tihopaeci v Šplju. V njegovem nahrbtniku so našli razno vtihopatljivo blago, počeniši od krvatne igle do svilenih robov. Tihopaec je bil izročen sodišču.

Darujmo za sokolski Tabor!

Gospodarstvo.

Uradniške plače v Nemčiji in Švici.

Zanimivo je primerjati položaj našega uradništva z onim v drugih državah. Plače nemškega državnega uradništva so bile povišane s 1. aprilom 1924. Teoretično zvišanje znaša okrog 20 %. Faktično pa samo 13 %, ker so se tudi stanovanja s 1. aprilom povzročila. Nove uradniške letne plače v rentnih markah so te:

skupine:	I. aprila 1924
I.	684—912
II.	750—1002
III.	822—1092
IV.	924—1260
V.	1104—1470
VI.	1302—1734
VII.	1590—2130
VIII.	1830—2430
IX.	2160—2850
X.	2550—3390
XI.	2940—3930
XII.	3480—4620
XIII.	4200—5610
izven skupin	6000—17.100

Obenem s povišanjem rednih plač so se zvišali tudi dohodki za stanarino, in sicer po nastopni tabeli:

skupine	plače stanarina	v gotovini izplačana stanarina
I.	do 811	252
II.	> 1092	390
III.	> 1734	540
IV.	> 2850	720
V.	> 4620	960
VI.	6600	1260
VII.	nad 6600	1560

Zvišane so bile slednjic tudi rodbinske doklade, in sicer od 7 na 8 mark mesečno za ženo in od 11 na 13 mark mesečno za vsakega otroka do 6 let, od 12,50 na 15 mark za deco od 6—14 let in od 14 na 17 mark za otroke od 14—21 let. Navzile temu zvišanju pa znašajo plače nemških državnih uradnikov, zlasti višjih, komaj 50 in 70 % predvojnih plač v minimalnem, še manj pa v realni vrednosti.

Švicarski federalni svet je predložil 18. jul. 1924 parlamentu osnutek novega uradniškega zakona. Po tem zakonu se urede uradniške plače na sledeči način: Člen 37. predvideva 26 razrednih plač v minimalnem in maksimalnem znesku:

I. razred: minimalna letna plača . 13.000 fr.
maksimalna » » » 16.000 »
XXVI. r.: minimalna » » » 2.500 »
maksimalna » » » 3.500 »

Da pritegne v državno službo strokovno dobro kvalificirane moči, je dal federalni svet predstojnikom posamnih uradov pravico, da lahko po svoji uvidenosti zvišajo maksimalne plače tistim uradnikom, ki so za državo posebno koristni, še za 20 %. V krajih, kjer presega najemna in dohodninski davek srednje postavko, dobivajo uradniki še posebne doklade za stanarino, in sicer:

	za neozmenjene	za oženjene
I. cona	75 fr.	100 fr.
II. »	150 »	200 »
III. »	225 »	300 »
IV. »	300 »	400 »
V. »	375 »	500 »

Poleg tega ima vsak švicarski državni uradnik pravico do posebne doklade za vsakega otroka pod 18 let, ki ne zasluži. Ta doklada znaša za vsakega otroka letno 120 frankov do največ 600 frankov za vse otroke. Pravico do te doklade imajo samo oni rodbinski člani, ki so v popolni očetovski oskrbi.

—g Davki v septembru. Neposrednih davkov in doklad je predvideval proračun za september 85. 696.013 Din 6 para. Državna blagajna pa je prejela 67.393.855 Din 10 para, Hrvatska in Slavonija je plačala 8.919.445 Din 23 para, Bosna in Hercegovina 7.534.360 Din, Vojvodina 19.521.747 Din 16 para, Slovenija 8.453.833 Din 86 para, Dalmacija 1.335.625 Din 15 para, Srbija in Crnagora 21.628.843 Din 70 para. Izredne doklade so znašale 46.173.498 Din 95 para (v proračunu predvideno 41.666.666 Din 66 para); od tega je plačala Hrvatska in Slavonija 6.142.122 Din 33 para, Bosna in Hercegovina 10.425.552 Din, Vojvodina 9.829.574 Din 45 para, Slovenija 3.660.049.70 Din, Dalmacija 84.947.021 Din, Srbija in Crna gora 16.031.253.45 Din. Od davkov na poslovni promet je dobila država v septembru 8.853.347.97 Din (v proračunu predvideno 16.666.666.666 Din).

—g Salenje bombaževca v Madžarski. Madžarski veleposelniki delajo vsled nasvetov tekstilnih industrijcev že nekaj let poskuse s sajenjem bombaževca. Ti poskusi so radi prejšnjih dobrih uspehov bili letos povzeti v relativno veliki meri, kajti v bombaževcem so nasadili približno 35 hektarov na raznih mestih dežela. Čeprav vreme ni bilo dosti ugodno, je bila produkcija višja kot je povprečna v Zedinjenih državah, na vsakih 57 arov se je pridelalo 200 do 250 kg sirovega bombaža in trikrat toliko semena. Pod temi pogoji in pri današnji ceni bombaža bi prinašal hektar, nasajen z bombažem, poljedelcu trikrat večji dobiček, kakor če ga seje z žitom. Razen tega bombaževca ne zahteva skoraj nobenega negovanja, akomodira se slabi zemlji in poskusi na Madžarskem so se vršili na malo redovitnih tleh. Prihodnje leto se bodo vršili poskusi v večjem obsegu in predvidem bodo skušali izbrati seme, tako da se pospeši končni razvoj in aklimatiziranje te rastline tamosnjemu podnebju. Bombaževca namreč rabi ponavadi 5—6 mesecev, da mu sad dozori in to dobo je treba skrajšati, da bo mogel dozoreti tudi v letih s slabim vremenom. Problem aklimatizacije bombaža na Madžarskem bo rešen v celoti, ako se posreči vzgojiti rastline, ki dozore v čim najkrajšem času. Če bi se tej kulturi posvetilo 50—60.000 hektarjev peščene ali slabe zemlje, bi mogla Madžarska kriti potrebo bombaža doma in že s tem edinim dejstvom bi postala njena zunanja trgovinska bilanca aktivna. Tudi za našo kraljevino bi bilo velikega pomena, če bi se zainteresirani krogi, tekstilni tovarnarji in poljedelci, začeli zanimati za sajenje bombaža. Bilo bi v njih in v splošno korist vseh.

—g Prodanja starega papirja (40.000 kg) se bo vršila dne 15. decembra t. pri ravateljstvu državnih železnic v Zagrebu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Radio-razstave. Iz Zeneve naznanjajo, da se bo vršila tam prihodnje leto in sicer šele meseca septembra mednarodna radio-razstava. Izbrana je za razstavo jesen raditeza, ker je ta letni čas za sprejemanje z inozemskih oddajnih postaj prikladnejši, kakor spomlad in pa tudi raditeza, ker bo ta čas v Zenevi zborovalo Društvo narodov. — Svetovna radio-razstava, ki se je vršila koncem septembra v New Yorku, je vzbudila največje zanimanje strokovnjakov. Posamezne oddelke je bilo treba razširiti še na pododdelke za nove iznajdbe. Razstavljenci so bili trije različni aparati za predvajanje radio-svetlih slik. Na razstavi so bili izdelki iz raznih evropskih držav. Prišlo je na razstavo na tisoče inozemskih zastopnikov in kupcev. — V zvezi v vzorčnem sejnom v Pragi koncem marca 1925. se združili poseben radio-sejem kolikor močnejše velikosti obsega. Istočasno bo zboroval kongres radio-amaterjev.

Julijska Krajina.

— Na zadnjem sejmu v Sežani je bilo 1943 glav živine. Goveja živina po 500 lit stot, konji so se prodajali po 1500 do 4500 eden. Teleta po 8 do 9 lir kg, prašiči po 60 do 100 lir v starosti pet do sedem tednov. Kupčija je bila zelo živahna. Prodalo se je tudi mnogo manufakturnega blaga. Sežanski sejmi sploh dobro uspevajo.

— Radi nesrečne ljubezni. Samomor je izvršil v Trstu 19-letni Albert Petelin doma iz Zadra, slušatelj na univerzi za gospodarstve in trgovske vede. Pri njem so našli pismo, iz katerega sledi, da ga je gnala v smrt nesrečna ljubezen.

— Šolska okrožja in didaktična ravnanstva v Juljski Krajini. Sedaj se je izvršila razdelitev šolskih okrožij, toda upoštevane se niso pri tem prav nič potrebne krajevne razmere. Enaka površnost vlada tudi pri razdelitvi didaktičnih ravnanstev. Objednem se za mesta z avtonomno šolsko upravo imenovani takozvani častni nadzorniki in sicer za Trst, Gorico in Videm.

— Javna knjižnica podružnice šentjanske štitalnice v Roculu izvrstno postuje. Naše prebivalstvo uvideva velik pomen knjižnice in se jo pridno poslužuje tako, da se prosveda v tem okraju dobro pospešuje. Pričakovati je v kratkem povečanje knjižnice.

— Na Opčinah priredi pevsko društvo »Zvon« 23. tm. veselico v prid društvu. Na vzporedju je tudi mala burka in mala veseloligra.

vati, so poklicali več novinarjev — baje zato, da so ti najbolj nepristranski, v resnici pa so stremeli za tem, da si zezigurajo že vnaprej zaželjeno časopisno reklamo.

Konkurenca je bila prav zabavna in prijetna in je nastop konkurentov je vzbudil pozornost. Zanimiv je bil prizor, ko je skoraj dvametarski longin vodil za roko komaj enmeterskega škrate, na katerega je moral stalno paziti, da ga ni kdo pomodral ali kdo odnesel pod površnikom. Ljudje so zlobni... Začeli so meriti. Najpreje »longine« in izkazalo se je, da je dvametarsko merilo premahajno. Po dolgem trudu so našli pripravno merilo.

»Slava« najdaljšega Dunajčana pripada Francu Bruscu, ki je dosegel 203 in pol centimetra. Odnesele je rekord, zanimivo pa je tudi dejstvo, da je v zadnjem letu zrastle za 1 cm, kljub temu, da je že prekoračil dobro rasti. Morda gre ta sporaste na račun skrite podloge v čevlju? Toda možna se ne sme delati krivica, kajti odnesel bi prvenstvo. Če tudi bi ne zrastle za omenjeni centimeter. Njegov najbližji je imel 202 centimetersko višino, nato gre počasi navzdol. Razlika je minimalna, gre komaj za pol kvečemu za en centimeter in 10 konkurentov ima še vedno čedno in vpoštevajočo višino 192 cm.

Med najmanjšimi je razlika večja. Tu si je priborila prvenstvo gđc. Leopoldina Lub-schu, ki je svoje »smočke« konkurentke daleč »nadkrilila«. Zbrani svet moških likolnov pa se je energično protivil temu, da bi priznal ženski prvenstvo in tako je ostala gđc. Busch samo izven konkurenca. Najmanjši Dunajčan je neki mlečnež, ki meri 111 cm. Po poklicu je kipar in se piše Kratky. Značilno ime! Mali je prinesel s seboj različne listine, iz katerih je razvidno, da je že dosegel 18 let in ima torej pravico do tekmovanja. Priznali so mu tudi prvo nagrado na splošno žalost vseh preostalih malih... Drugi je bil Stefan Brosček s 114 in tretji Zoltan Hirsch s 116 cm.

Najdaljši človek na svetu pa je menda neki Nizozemec, ki meri 249 cm. Kako neki se vozi po tramvajih...

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

Danežnja ureditve v Ljubljani:

Kino Ideal: »Nevarnost« trapnih krajev.

Kino Matka: »Kraljica sužnjeva«.

Kino Ljubljanski dvor: »Cirkuška kri«.

TARZAN
se predvaja od 23. novembra naprej v »KINO IDEAL«

Najkrajši in najdaljši.

Slava, ki so jo bili pri zadnji konkurenci dunajskih debeluharjev deležni debeli, čijih slike so izšle v vseh dunajških ilustracijah, ni dala miru najmanjšim in najdaljšim Dunajčanom. Kaj ima človek od tega, če je visok samo 95 cm in plača samo polovično tramvajsko pristojbino, če pa javnost in predvsem časopisje to »senzacionalno« omalovažuje. Zato pač je morala biti konkurenca najdaljšim in najkrajšim... In so se izkazali »dolgi« in »kratki« za nenavadno prebrisane. V komisijo, ki je imela odloče-

Pisemski papir
priporoča
Narodna knjigarna.

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9
Damska in otroška konfekcija — prodaja po nizki ceni
k r a s n o : jope tudi za deklice, tolačnike, oblekice in druge platonine
bluze, jumperje, križe, obleke in drugo damsko konfekcijo
OTROŠKE OBLEKICE, PLAŠČKE velika izbira.

40 elektro motorjev
najboljši fabriket s 40% popusta! Ves električni material globoko pod dnevnimi cenami. Elektro Company, Ljubljana, Sv. Petra c. 25. 128-T

PAPIR
KUVERTE VIZITKE
PRIPOROČA
NARODNA KNJIGARNA
LJUBLJANA — PREŠERNOVA ULICA šte. 7

Pletilni stroj
št. 8/36 cm se prod. — Naslov pove uprava »Sl. Narodae« 6978

Regal,
nov, 4 m dolg, 70 cm širok — se ugodno prod. — Matek, Ljubljana, Dalmatinova ulica 13. 136/T

Prazne »Odol« steklenice
sprejema nazaj drogerija Anton K a n c sinova, Zidovska ulica 1. 6706

Odda se skladišče
primerno za delavnice v bivšem Perutninskem zavodu v Snod. Šiški. Po asnila daje lastnica »Kmetiska rojilnica« v Ljubljani. 7009

Išče se
zdrava, močna in boljša devotka v starosti 23-30 let, ki zna kuhati in vaa hišna dela opravljati. Ponudbe s sliko poslati na naslov Maria Mikosavljevič, Zemun, Dubrovačka 16 7005

Perje,
kokošje, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Čakovec 52/T

Okraske in svečke
za božično drevo. Jaslice narejene in v polah, božične in novoletne razglednice, pismeni, ubran (krepni) in svileni papir, nudi na debelo in drobno neiceneje — L. PEVALEK, Ljubljana, Zidovska ulica. 132/T

»Gon«,
nov preizkušen in edino siguran lek proti kapavici (tripjer) ter zastarelemu (kroničnemu) triperju ter vnetju mehurja. Za popolno ozdravljenje treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Dn. — Proizvajalca in po pošti razpošilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penič, Zavrprečič, Hrvatska. 99/T

Sodna dražba avtomobila
znamke Adler, 17 konjskih sil, 4 cilindre, štiri sedežen z novo in rezervno pnevmatiko se vrši dne 25. t. m. ob polštirih popoldne v avtogarazi Štupica, Slomškova ul. Izklicna cena Din 7000.— 7000 Kupci, pridite!

Najnovejše modne liste
angleške, francoske in nemške
za jesen in zimo
1924—1925
priporoča
Narodna knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica šte. 7. Prešernova ulica šte. 7.

Ana Škerl vdova Novak
danes popoldne ob polu 2. po dolgi in mučni boleznini mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepečajne pokojnice bo v soboto ob pol štirih iz hiše žalosti št. 56 na pokopališču na Viču.
Viš, dne 20. novembra 1924.
Žalujejoči ostali.

MERAKL
boje, masila, lakove, stuk, emalje, kislave
I garantovano čistil firmis najbolje kakovoc
sudi
Medić - Zankl
družba z omejeno zaduzo
MARIBOR LJUBLJANA NOVI SAD
podružnica centrala skladišče
TVORNICE:
LJUBLJANA-MEDUODE 2083

ROYAL MAIL LINE
Kr. angleška pošta naročnina Linije — Generalno zastopstvo na kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. šte. 17.
Redoviti potniški promet
Hamburg-Cherbourg-Southampton v New York in London
Cherbourg-Liverpool-Southampton v Južno Ameriko.
— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sao Paulo. —
Održava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami.
Podzastopstva:
Beograd, Karagjevićeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —
Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra n. 4 — Bitol, Bulevard Aleksandra 163.
Brzjavni naslov za got. navedena podzastopstva: »Royalmailpost«.
Za Beano, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:
Srska Prometna banka v Sarajevu in Grupu.
Brzjavni naslov: »Prometna banka«.
Depisovanje v vseh jezikih.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem posloplju).
Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, preduimi in krediti vsake vrste, eskomnt in inkaso menic ter nakazila v lu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd. Brzjavte: Kredit Ljubljani - Telefon 40, 457 in 548.